
МОВНІ ОДИНИЦІ ТА КАТЕГОРІЇ У ТИПОЛОГІЧНОМУ Й ЗІСТАВНОМУ АСПЕКТАХ

© К. С. Гріневська
(Донецьк)

ОЦІННІ ПРИКМЕТНИКИ З СЕМАНТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ “БІЛЬШЕ НОРМИ” В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ І РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ

У статті розглядаються оцінні прикметники з семантичним компонентом “більше норми” в англійській, німецькій, українській і російській мовах. Наведено дефініцію поняття норма, проаналізовано теоретичні засади вивчення семантичної категорії норми та їх класифікацію. Виявлено специфіку визначення норми на матеріалі оцінних прикметників, семантичні особливості оцінки та механізми її взаємодії з категорією норми. Надані загальні характеристики семантичного компонента “більше норми” на матеріалі англійських, німецьких, українських і російських оцінних прикметників.

Ключові слова: норма, оцінка, оцінні прикметники, семантичний компонент “більше норми”.

К. С. ГРИНЕВСКАЯ. ОЦЕНОЧНЫЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ С СЕМАНТИЧЕСКИМ КОМПОНЕНТОМ «БОЛЬШЕ НОРМЫ» В АНГЛИЙСКОМ, НЕМЕЦКОМ, УКРАИНСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ

В статье рассматриваются оценочные прилагательные с семантическим компонентом «больше нормы» в английском, немецком, украинском и русском языках. Дана дефиниция понятия норма, проанализированы теоретические подходы к изучению категории нормы и их классификация. Выявлена специфика определения нормы на материале оценочных прилагательных, семантические особенности оценки и механизмы ее взаимодействия с категорией нормы. Обозначены общие характеристики семантического компонента «больше нормы» на материале английских, немецких, украинских и русских оценочных прилагательных.

Ключевые слова: норма, оценка, оценочные прилагательные, семантический компонент «больше нормы».

K. S. GRINEVSKA. EVALUATIVE ADJECTIVES WITH THE SEMANTIC COMPONENT OF “IN EXCESS OF THE NORM” IN ENGLISH, GERMAN, UKRAINIAN AND RUSSIAN

Evaluative adjectives with the semantic component of “in excess of the norm” in English, German, Ukrainian and Russian have been considered. The notion of the “norm” has been defined, theoretic approaches to the study of the semantic category of the norm have been analyzed. The peculiarities of indicating the norm in evaluating adjectives have been characterized. Semantic characteristics of the category of evaluation and the mechanisms of its interaction with the category of the norm have been revealed. General characteristics of the semantic component of “in excess of the norm” have been described on the basis of English, German, Ukrainian and Russian evaluative adjectives.

Key words: the norm, evaluation, evaluative adjectives, the semantic component “in excess of the norm”.

1. Вступні зауваження. В останні десятиріччя зростає інтерес учених-лінгвістів до вивчення феномену категорії оцінки – однієї з найбільш важливих мовних категорій, тому що її семантика несе в собі систему цінностей навколишнього світу і цінність людини в ньому. Різноманітність підходів до дослідження цієї категорії зростає, динаміка оцінки, що відображає мінливість якостей світу і людини, приводить до змін у

сферi мовних процесiв i мовних одиниць, важливiсть яких у лiнгвiстичнiй свiдомостi i мовнiй дiяльностi є безперечною, саме тому вони потребують опису i дослiдження.

Категорiя оцiнки є характерною саме для прикметникiв, адже їм онтологiчно властива категорiя означальностi як основа якостi, а його типологiя базується на вiдмiнностях мiж носiями ознаки та об'єктами оцiнки. Він вказує на певний стан, якiсть, ознаку, властиву або приписувану об'єкту. Проблема вивчення оцiнних прикметникiв потребує повного комплексного осмислення їхнiх семантико-граматичних i комунiкативно-функцiональних властивостей.

У статтi розглядаються оцiннi прикметники з семантичним компонентом "бiльше норми" в англiйській, нiмецькій, українській i росiйській мовах. Проблема дослiдження прикметникiв у даному контекстi потребує комплексного аналізу, оскiльки включає аналіз не лише семантичних характеристик прикметникiв, але й тiсно корелює з питаннями дослiдження категорiї оцiнки та функцiональними особливостями семантичного компонента "бiльше норми" в структурi оцiнних прикметникiв. Теоретико-методологiчну базу дослiдження складають науковi працi таких лiнгвiстiв як Ю. Д. Апресян (Апресян, 1995), В. Д. Аракiн, Н. Д. Арутюнова (Арутюнова, 1988), О. Л. Бессонова (Бессонова, 2002), О. М. Вольф (Вольф, 2002), М. А. Кронгауз (Кронгауз, 2005), А. Ш. Курбанова (Курбанова, 2012), Є. А. Поцелуєвський (Поцелуевский, 1974), Дж. Лайонз (Лайонз, 1978), Е. Лейзі (Leisi, 1953), Е. Сепiр (Sapir, 1944).

2. Об'єкт дослiдження. Об'єктом дослiдження є оцiннi прикметники з семантичним компонентом "бiльше норми", такi як англ. *adorable*, нiм. *ausgezeichnet*, укр. *дивовижний*, рос. *превосходный*. Об'єднання оцiнних прикметникiв в єдину лексико-семантичну групу здiйснюється на основi єдиної семантичної ознаки "оцiнка", але слiд зауважити, що матерiал цього дослiдження обмежено лише лексичними одиницями з семантикою позитивної оцiнки.

3. Матерiал дослiдження становлять 4750 прикметникiв iз семантичним компонентом "бiльше норми" в англiйській, нiмецькій, українській i росiйській мовах.

4. Теоретичнi засади дослiдження категорiї норми та її специфіка. Норма позначає серединну частину шкали та може бути виражена такими прикметниками, як англ. *standard, normal, usual*; нiм. *standardisiert, normal, gewöhnlich*; укр. *стандартний, нормальний, звичайний*; рос. *стандартный, нормальный, обычный*. Такi прикметники мають необмежену сферу застосування з предметами та ситуацiями та не мають експресивних синонiмiв. Норма, як екстралiнгвiстичне явище, характеризується недостатньою мiрою вивчення, адже стандарт або стереотип не являє собою предмета зацiкавленостi, що робить синонiмiчний ряд прикметникiв на позначення норми не

різноманітним. На відміну від норми, статус перевищення норми характеризується багатьма варіантами експлікацій, наприклад: англ. *exorbitant, fabulous, grandiose*; нім. *übermäßig, außerordentlich, grandios*; укр. *непомірний, неймовірний, грандіозний*; рос. *чрезмерный, невероятный, грандиозный* (Арутюнова 1988: 233-234).

Згідно з Н. Д. Арутюновою, норма трактується інакше і лежить не у середині оцінної шкали, а співпадає скоріше з її позитивним краєм. Таким чином, прикметник англ. *good*, нім. *gut*, укр. *добрий*, рос. *хороший* буде маркувати скоріше норму, ніж її перевищення. На градаційній шкалі норма може займати різне місце. На думку Н. Д. Арутюнової, норма займає простір навколо або ближче до симетрії, тобто у середній частині шкали, що дозволяє коректно, тобто симетрично тлумачити антонімічні пари, які виражають ознаки “більше / менше норми” (Арутюнова 1988: 236).

Поняття норми може ототожнюватися з частиною шкали, рівної одному з еквіполентних антонімів, так, наприклад, у парі антонімів англ. *acute – unpointed*, нім. *stumpf – spitz*, укр. *тупий – гострий*, рос. *тупой – острый*, другий член буде прийматися за норму (Поцелуевский 1974: 243). До цієї категорії належать як загальні так і окремі оцінні прикметники з тією різницею, що перші допускають зняття осі симетрії, а останні – ні. Але співвідношення одного з антонімів з нормою виключає можливість тлумачення прикметників з семантичним компонентом “більше норми” через компаратив (Арутюнова 1988: 237).

Аналіз прикметників стосовно параметрів того чи іншого об’єкта спричинив варіативність поняття про норму та призвів до створення класифікації норм, здійсненої Е. Лейзі, який пропонує чотири види норми:

- 1) видова норма (Speziesnorm);
- 2) норма пропорції (Proportionsnorm);
- 3) норма очікування (Erwartungsnorm);
- 4) ситуативна норма (Tauglichkeitsnorm).

Найбільше значення для встановлення розбігів між компаративом та позитивом має останній вид норм (Leisi 1953: 99-107).

Видова норма, або типовий параметричний стандарт діє для природних родів та артефактів. Видова норма не характеризується строгою фіксацією того чи іншого стандарту. Наприклад, нім. *Sie ist gross* ‘вона велика’ може сприйматися різними способами, такими як “велика для дівчинки”, “велика для дванадцятирічної дівчинки”, “велика для англійської дівчинки дванадцяти років” та ін. Внаслідок того, що фіксована

норма для об'єкта, вираженого в цьому реченні, відсутня, може виникати багато заперечень щодо його розміру.

Видова норма залежить від референції імені. Якщо ім'я співвідноситься з конкретним об'єктом, то норма встановлюється відносно виду; якщо ім'я співвідноситься з видом, то норма встановлюється відносно роду і т.д. Тобто в рамках видової норми можна говорити про властивість норми до рухомості в бік більшої таксономічної одиниці.

Норма пропорції стосується співвідношення параметрів предмета або простору, але вона є релевантною тільки для параметричних прикметників, які позначають розмір. Наприклад, під словосполученнями англ. *wide corridor* 'широкий коридор', англ. *long table* 'довгий стіл' мається на увазі, що пропорції, характерні для цього класу об'єктів, порушені.

Норма очікування може проявлятися у процесі порівняння явищ і об'єктів на основі принципу очікуваного та реального, наприклад нім. *Er ist aber gross!* 'Який великий!', де елемент неочікуваності маркований сполучником *aber*. Норма очікування має вихід у більш широке поняття діахронічної норми, яка стосується встановлення порядку у зміні подій, стані об'єктів та їх сумісності (Leisi 1953: 99-107).

Ситуативна норма діє тоді, коли розміри об'єкта не відповідають вимогам, які ставляться до нього в конкретній ситуації і роблять його непридатним для реалізації конкретної мети. Ідентифікація цього типу норми та виявлення її параметрів здійснюється згідно з аналізом конкретних об'єктів або класу об'єктів, наприклад, рос. *Костюм мне мал* 'Костюм мені малий'. Норма у цьому випадку розташована у середині шкали, а направо і наліво від норми розташовані зони відхилення від норми в бік нуля і максимуму, причому для словосполучень типу рос. *слишком большой* 'дуже великий' та *недостаточно маленький* 'недостатньо маленький' характерний один і той самий семантичний простір, що залежить від прагматичних умов. Сміслові збіги таких словосполучень не означають їх здатності замінювати один одного. В таких випадках норма характеризується оказіональністю, адже семантичний компонент відхилу від норми "менше / більше норми" можна ідентифікувати лише в рамках конкретного контексту, тобто залежно від конкретної ситуації. Це значить, що в контекстах реалізації оказіональної норми існує константна та змінна величина, що можна продемонструвати таким семантичним комплексом, як "людина – одяг", де константою виступає людина, а змінною – одяг. Так у реченні англ. *This coat is too large* 'Це пальто завелике' об'єкт *coat* 'пальто' не відповідає нормі, адже у цьому випадку встановлення

норми здійснюється згідно з параметрами та розміром тіла людини, тож прикметник *large* ‘великий’ виражає ознаку відхилення від норми (Поцелуевский 1974: 241).

Норма характеризується такою якістю як оказіональність, яка має суттєвий вплив на семантику оцінних прикметників, роблячи значення, виражені цими прикметниками, певною мірою відносними. Точка відліку перетворюється на точку співпадіння. Остання може бути зафіксована з більшою або меншою визначеністю. Таким чином, вказівка на мету робить об’єкт оцінювання вимірюваним, що дає можливість визначити його відповідність або невідповідність до норми (Арутюнова 1988: 242).

5. Загальні характеристики семантичного компонента “більше норми”.

Базою семантичного компонента “більше норми” слугує поняття норми, під яким розуміється встановлений, загальноприйнятий стандарт / кількість / рівень чого-небудь. Згідно з А. Ш. Курбановою норма визначається як певна основа оцінок, той стандарт, стереотип, на який спирається оцінюючий суб’єкт (Курбанова, 2012). Таким чином поняття “норма” входить до складу семантичного компонента “більше норми”. В словнику лінгвістичних термінів О. С. Ахманової семантичний компонент ідентифікується як елемент або одиниця у складі складного лінгвістичного цілого, що виділяється на основі певних мовних тенденцій або правил (Ахманова 1969: 205). Для виявлення семантичного компонента “більше норми” у складі оцінних прикметників було застосовано метод компонентного аналізу, тобто послідовний аналіз усіх складових значення лексеми та його подальший розклад на більш прості семи (Кронгауз 2003: 81; Лайонз: 122-125). Так оцінні прикметники англ. *appetizing* ‘апетитний’, нім. *reich* ‘багатий’, укр. *гарний*, рос. *умный* ‘розумний’ одночасно характеризуються різними семантичними компонентами, такими як “смакові властивості”, “фінансовий стан”, “врода”, “розум” та спільним компонентом “більше норми”. З наданих прикладів видно, що семантичний компонент “більше норми” виділяється на основі об’єктивних та суб’єктивно-прагматичних ознак і може охоплювати самостійні функційно-семантичні поля, які перетинаються один з одним, одночасно являючись компонентом категорії якості та кількості. Функціонування семантичного компонента “більше норми” може бути ідентифіковано як кількісна зміна ознаки, або, якщо говорити конкретніше, перевищення норми, яке не спричиняє якісної зміни, що можна проілюструвати за допомогою таких оцінних прикметників: англ. *bonny* ‘гарненький’, нім. *nett* ‘милий’, укр. *вродливий*, рос. *видный* ‘гарний’, які мають загальне лексичне якісне значення “красивий”, яке в даному випадку є статичним, але кількісне вираження цієї якості буде характеризуватися різним ступенем інтенсивності.

Так, найбільш інтенсивним у наведеному синонімічному ряді буде прикметник української мови *вродливий*. Таким чином ми можемо спостерігати консолідацію двох характерних для прикметників семантичних ознак якiсностi та кiлькiсностi у виглядi кiлькiсної змiни якiсностi.

6. Семантичнi особливостi оцiнки. Оцiнка належить до суб'єктивно-прагматичних категорiй та визначається як судження суб'єкта, що висловлюється, його схвалення або несхвалення, бажання, заохочення тощо (Ахманова 1969: 305). На думку О. М. Вольф, оцiнка як цiннiсний аспект значення, присутня в рiзноманiтних мовних вираженнях та може бути обмежена елементами, меншими нiж слово, а може характеризувати групу слiв або цiле висловлювання.

Слiд зазначити, що для прикметникiв оцiнна семантика є найбільш характерною та дуже рiзноманiтною, адже оцiнка може даватися згiдно з багатьма рiзними ознаками, наприклад, "правдивiсть / неправдивiсть": англ. *sincere*, нiм. *ehrlich*, укр. *правдивий*, рос. *честный*; "важливiсть/неважливiсть": англ. *basilic*, нiм. *wichtig*, укр. *щонайперший*, рос. *значимый*. Але основна сфера семантики, що пов'язана з оцiнкою, найчастiше базується на ознаках "добре / погано", наприклад, прикметники англ. *excellent*, нiм. *toll*, укр. *вiдмiнний*, рос. *отличный* (Вольф 2002: 6-8).

Оцiнка є унiверсальною категорiєю, оскiльки здається вiрогiдним, що опозицiйнi ознаки "добре / погано" iснують в усiх мовах, однак рiзноманiтними залишаються способи вираження оцiнних значень, що зумовлено тим фактором, що оцiнка належить до iнтенсiонального аспекту мови, тобто вiдображення картини свiту залежить вiд того, хто говорить i, як наслiдок, так ускладнюється цiлою низкою факторiв. О. М. Вольф вважає, що модальна рамка оцiнки також є унiверсальною, адже у процесi оцiнювання завжди наявнi суб'єкт i об'єкт, у будь-якiй мовi оцiнка має на увазi наявнiсть шкали чи стереотипу, згiдно з яким здiйснюється оцiнювання. Однак засоби висловлювання цих елементiв у всiх мовах є своєрiдними (Вольф 2002: 10).

Оцiннi прикметники мають два основних значення: "добре" та "погано", наприклад такi оцiннi прикметники, як англ. *irreprehensible* 'бездоганний', нiм. *herrlich* 'чудовий', укр. *благолiпний*, рос. *восхитительный* 'чудовий' вiдповiдають семантичнiй ознацi "добре". Але в деяких випадках неможливо визначити, яка саме ознака характерна для того чи iншого прикметника, наприклад: англ. *fierce* 'сильний', нiм. *wesentlich* 'важливий', укр. *важелезний*, рос. *мудреный* 'важкий', тобто за очевидною наявнiстю оцiнної семантики, неможливо однозначно класифiкувати наданi прикметники за ознакою "добре / погано".

Однiєю з особливостей оцiнки є асиметрiя мiж позитивною та негативною зонами

“добре / погано”. У логічних теоріях оцінки позитивна і негативна частини оцінної шкали неодмінно зумовлюють існування одна одної, що не може однозначно реалізуватися в мові, так, перш за все, несиметричним є співвідношення основної загальнооцінної пари “добре / погано”. Так, оцінка “добре” може позначати відповідність нормі чи її перевищення, натомість оцінка “погано” завжди позначає відхилення від норми (Вольф 2002: 10).

Слід зауважити, що оцінні прикметники в зоні “добре” та “погано” не завжди утворюють антонімічні пари, наприклад, прикметники англ. *magnificent*, нім. *wunderbar*, укр. *чарівний*, рос. *изумительный* можна протиставити прикметникам англ. *disgusting*, нім. *ekelhaft*, укр. *мерзотний*, рос. *омерзительный* лише в цілому як прикметники, що належать до різних оцінних зон, але не за семантичними компонентами.

7. Норма та оцінка в структурі прикметників з семантичним компонентом “більше норми”. Оцінка завжди спирається на певний стандарт, стереотип, що є зафіксованим для конкретної групи об’єктів та називається нормою. В контексті дослідження прикметників з семантичним компонентом “більше норми” слід зазначити, що абсолютна оцінка за кількісними і якісними показниками базується на компаративному механізмі. В процесі зіставлення або градування певний клас об’єктів розташовується в залежності від шкали, що йому відповідає. Оцінна шкала являє собою складну структуру, яка вбирає у себе цілу ланку ознак, які не залежать одна від одної, наприклад, емотивний або суб’єктивний аспект оцінки, дескриптивні ознаки об’єктів, що, стосовно прикметників з семантичним компонентом “більше норми”, корелюють з інтенсивністю суб’єктивних та дескриптивних ознак, а також наявністю крайньої, або найвищої точки заданого параметра. Однією з головних властивостей шкали оцінок є ознака наростання, оцінна шкала є динамічною та розгортається у двох напрямках: в бік збільшення та в бік зменшення інтенсивності певної ознаки (Sapir 1944: 104).

Семантичний комплекс “добре-погано” належить до розряду градуваних понять, в яких кожний антонім позначає напрям шкали, яка йде у протилежні сторони, розділені віссю симетрії. Зростання однієї ознаки за шкалою неодмінно спричиняє зменшення іншої (Арутюнова 1983: 332-333). На шкалі зростання/зменшення розташовані як загальні оцінні, так і приватні оцінні ознаки. Приватні оцінні ознаки, які не організовані як очевидно протиставлені, також розташовані за шкалою, але з урахуванням градуальності ознаки. Градування можливе як для якісної, так і для кількісної ознаки. На оцінній шкалі існують зони позитивного та негативного, крайні

точки яких марковані як "добре" та "погано", між цими двома зонами розташована зона нейтрального. На думку О. В. Вольф слід визначати ознаки, які знаходяться у нейтральній зоні як "байдужі" для оцінки, що слід більшою мірою відносити до ознаки "погано" (Вольф 2002: 49-50). Такі слова як англ. *neutral, middle*, нiм. *neutral, mittel*, укр. *нейтральний, середній*, рос. *нейтральный, средний* вживаються у дуже вузькому значенні та не позначають середню точку шкали, тобто норму. У цьому відношенні можна припустити, що ознака, виражена прикметником *нейтральний*, має сему, що вказує на серединну позицію на шкалі ознак та не належить до жодного з семантичних полюсів "добре-погано". На параметричній шкалі прикметник *середній* позначає нейтральну зону, де ознаки "багато-мало" збалансовані. Таким чином можна говорити про тричленні оцінні системи типу "хороший – середній – поганий", але середній елемент таких підсистем не позначає нейтральну якість, а зазнає семантичного зсуву в бік полюсу "поганий" (Вольф 2002: 50-51).

Ю. Д. Апресян розглядає проблему інтерпретації опозиції "добре-погано" з іншого боку, зображуючи якісні та кількісні ознаки як вісь координат, де X позначає конкретну ознаку, а Y маркує норму цієї ознаки. Таким чином, чим далі вправо від Y на осі X розташована ознака, тим більше вона перевищує норму, та, відповідно, якщо ознака розташована за X-ом вліво, то вона є меншою за норму (Апресян 1995: 66). Слід зауважити, що, якщо певна ознака трактується за формулою "ознака" = "більше норми X", то, за Ю. Д. Апресяном, таку ознаку слід вважати позитивною, наприклад: англ. *nobby* 'шикарний', *refined* 'рафінований', нiм. *schick* 'шикарний', *raffiniert* 'вишуканий', укр. *шикарний, добірний* рос. *форсовый, изысканный*.

Шкала оцінювання здатна мати певну межу або бути необмеженою, що може бути проілюстровано за допомогою таких груп прикметників: англ. *delectable*, нiм. *reizend*, укр. *пречудесний*, рос. *восхитительный*, які є обмеженими, у порівнянні з прикметниками англ. *handsome*, нiм. *schön*, укр. *ладний*, рос. *красивый*, для яких шкала оцінювання не є обмеженою. Таким чином можна припустити існування абсолютних ознак, які фіксовані на крайніх точках шкали оцінювання і є обмеженими, адже для них неможливий порівняльний ступінь (Вольф 2002: 53).

8. Висновки. В дослідженні було проаналізовано оцінні прикметники з семантичним компонентом "більше норми" в англійській, німецькій, українській і російській мовах. Встановлено, що нормою є певний стандарт або еталон, встановлений та визнаний для певного класу предметів. Крім того норма, як екстралінгвістичне явище, характеризується певними прагматичними властивостями, які мають тенденцію змінюватися залежно від конкретної ситуації, з чого походить така

властивість норми, як оказіональність. В рамках лінгвістичної науки існують численні підходи до вивчення норми: норма розглядається як середня ланка на оцінній шкалі, якій відповідають прикметники з нейтральною семантикою; з іншого боку, норма може співпадати з ланками оцінної шкали наліво або направо від центру, відповідаючи конкретній мірі певної ознаки. Механізми встановлення норми базуються на семантичній опозиції “добре-погано”, на основі якої виділяються антонімічні пари. Крім того опозиція “добре-погано” служить найпростішим, базовим показником для оцінних операцій, який іноді зазнає трансформацій і набуває виду таких семантичних опозицій як “важливість / неважливість”, “правдивість / неправдивість” тощо. Категорія оцінки властива саме прикметникам, адже оцінка може даватися відповідно до різноманітних якісних ознак.

Аналіз семантичного компонента “більше норми” базується, перш за все, на понятті норми та включає в себе кількісні та якісні ознаки, адже перевищення норми означає збільшення або інтенсифікацію певної якості, таким чином семантичний компонент “більше норми” охоплює кількісні та якісні семантичні поля, що перетинаються між собою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Апресян Ю. Д.* Избранные труды. Том 1. Лексическая семантика. Синонимические средства языка / Ю. Д. Апресян. – М., 1995. – 366 с.
2. *Арутюнова Н. Д.* Типы языковых значений. Оценка. Событие. Факт. / Н. Д. Арутюнова. – М., 1988. – 341 с.
3. *Ахманова О. С.* Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – [2-е изд., стер.]. – М. : УРСС : Едиториал УРСС, 1969. – 608 с.
4. *Бессонова О. Л.* Оцінний тезаурус англійської мови : когнітивно-гендерні аспекти / О. Л. Бессонова. – Донецьк : ДонНУ, 2002. – 362 с.
5. *Вольф Е. М.* Функциональная семантика оценки / Е. М. Вольф. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – 280 с.
6. *Кронгауз М. А.* Семантика / М. А. Кронгауз. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Издательский центр «Академия», 2005. – 352 с.
7. *Курбанова А. Ш.* Когнитивно-синтаксический статус категории меры и степени / А. Ш. Курбанова // Научный журнал КубГАУ. – Ставрополь, 2012. – № 77 (03). – С. 55–69.
8. *Лайонз Дж.* Введение в теоретическую лингвистику / Дж. Лайонз. – М. : Прогресс, 1978. – 540 с.
9. *Поцелуевский Е. А.* Нулевая степень качества и описание значения некоторых прилагательных и сочетаний с ними / Е. А. Поцелуевский // Проблемы семантики. – М. : Наука, 1974. – С. 233–250.
10. *Leisi E.* Der Wortinhalt : Seine Struktur im Deutschen und Englischen / E. Leisi. – Heidelberg : Quelle&Meier, 1953. – 131 S.
11. *Sapir E.* Grading, A Study in Semantics / Edward Sapir // Philosophy of Science. – Vol. 11, No. 2 (Apr., 1944). – P. 93–116.

Стаття надійшла до редакції 15.06.2014